

Potreba zániku demokracie podľa Yuvala Noaha Harariho

- CZ24 News | 28. srpna 2022

SVET: Yuval Noah Harari je možno prvým prorokom sveta po tzv. „Velkom resete“. Hviezda demoliberálnych salónov predkladá víziu, v ktorej sú zbedačené masy vydané na milosť a nemilosť globálnym elitám a suverénne štáty sú obetované na oltár záujmov veľkých korporácií.

Zdroj: youtube.com

„Impact 22“ – najväčšie a najprestížnejšie ekonomické a technologické podujatie v strednej a východnej Európe. Tento rok podujatie hostila Poznaň a jedným z účastníkov bol aj premiér Mateusz Morawiecki. Hlavnou hviezdou podujatia však nebol predseda poľskej vlády. Celé podujatie otvoril Yuval Noah Harari – izraelský historik a spisovateľ, ktorý za posledné desaťročie urobil závažnú kariéru a stal sa hlavným ideológom globalizmu a prorokom sveta, ktorý vznikol po pandémie koronavírusu. Jeho diela (preložené do viac ako 60 jazykov a predané vo viac ako 40 miliónoch výtlačkov) propagujú najväčšie mená demoliberalizmu: Klaus Schwab, Barack Obama, Mark Zuckerberg alebo Bill Gates a svetoznámy režisér Ridley Scott údajne plánuje filmovú adaptáciu jednej z jeho kníh.

Harariho prepojenie so svetom globálnych elít je zrejmé. Tí, ktorých novinár Rafał A. Ziemkiewicz kedysi nazval „liberalistokratiou“, v obave zo straty svojho doterajšieho vplyvu využili pandémiu Covid-19 na veľký „útek vpred“, ktorého jasnou ilustráciou je proces urýchlenej federalizácie EÚ. Klaus Schwab, jeden z Harariho patrónov, dokonca hovorí o začiatku novej éry. Zakladateľ Svetového ekonomického fóra (WEF) v Davose rozdeľuje dejiny ľudstva na obdobie BC (*Before Coronavirus* – pred koronavírusom) a AC (*After Coronavirus* – po koronavíruse), čo je jasný odkaz a pokus o zrušenie doteraz prevládajúcej periodizácie dejín v súvislosti s narodením Krista. Koronavírus je *Rubikon*, ktorý označuje začiatok novej epochy v dejinách, začiatok novej epochy v dejinách ľudstva, a Harari má byť prvým prorokom vznikajúceho poriadku.

Prorok Davos

Nie náhodou bol tento izraelský ideológ (asi tak by sa dal charakterizovať) pozvaný do spomínaného Davosu, kde zhromaždenú smotánku demoliberálov presviedčal o tom, že globalizmus je jediná cesta, ktorá ľudstvu zostáva. Táto prednáška mala ohlas v médiách a samotný Harari sa potom dokonca začal označovať za „hlavného poradcu Klausa Schwaba“.

V poslednom čase sa Harariho meno skloňuje aj v Poľsku, čiastočne vďaka popularite konferencie „Impact 22“.

Zatiaľ čo jeho propagácia ľavicovo-liberálnymi médiami nebola prekvapujúca, skutočnosť, že jeho davoský manifest vydal a následne propagoval kresťanský Jagelonský klub (ďalší stredopravý *think-tank*, Nowa Konfederacja, zasa predáva Harariho knihy vo svojej knižnici), môže byť prekvapujúca.

Ešte znepokojujúcejšie je, že šéf poľskej vlády, ktorá je napokon nominálne konzervatívna, sa stretol s hlavným zástancom globalizmu a toto stretnutie považoval za ideálnu príležitosť na vlastnú propagáciu. Po konferencii „Impact 22“ sa úrad predsedu vlády na sociálnych sieťach pochválil

spoločnými fotografiami Mateusza Morawieckiego s izraelským ideológom. O čom muži diskutovali – nevieme. Harari však zjavne prestal byť autoritou výlučne na ľavej strane politickej scény a **má čoraz väčší vplyv aj na pravej strane politického spektra**. A aby to bolo ešte zábavnejšie, Harariho prejav sa bude vysielat v pripravovanom programe *Campus Poland* Rafala Trzaskowského (primátora Varšavy). Ako vidíte, tento prorok globalizmu dokázal zmieriť aj znepriatelené strany „poľsko-poľského“ sporu.

Počas svojej prednášky na spomínanej konferencii „Impact 22“ Harari zdôraznil potrebu vytvoriť „nový svetový poriadok“, ktorý by dokázal zabrániť budúcim vojnám a pandémiám a čelil environmentálnym hrozbám. „*Musíme premýšľať v širších súvislostiach ako len v európskych*,“ tvrdí historik a zdôrazňuje, že národné štáty by mali uznať prvenstvo myšlienky globalizácie, inak sa svet dostane do chaosu. Je od neho pekné, že uznáva právo suverénnych štátov vôbec existovať. Nie vždy to tak bolo.

Infantilná povrchová vrstva je odstránená a my sa dostávame k jadru jeho myšlienok – k vízii odvážneho nového sveta. Sveta ovládaného peniazmi a hrubou silou globálnych korporácií, na obzore sa črtá vízia totalitarizmu, aký história nepozná.

Nový nádherný svet

Kľúčovým aspektom Harariho myslenia je extrémny materializmus spojený s vulgarizovaným scientizmom, ktorý ho vedie k spochybňovaniu existencie individuality a slobody. Človek je súborom algoritmov a činov riadených biochemickými reflexmi – v takomto ponímaní nie je miesto pre pojem slobodnej vôle. Človek je väzňom svojich inštinktov, jeho konanie určuje biológia.

Izraelského historika podporuje demoliberálny establišment, ktorého predstavitelia si však neuvedomujú, že vízia budúcnosti, ktorú si ctia, zahŕňa spochybnenie prevládajúceho politického poriadku. Liberalizmus, ak by sme ho mohli hodnotiť, je založený na určitých axiómach – sloboda, záujem jednotlivca, súkromné vlastníctvo, otvorená spoločnosť, voľný trh alebo (aspoň v jeho neskorších metamorfózach) demokracia. Harariho vízia je však s týmito hodnotami nezlučiteľná. Ak človek nemá slobodnú vôľu, spochybňuje sa nielen systém slobodného trhového hospodárstva, ale aj demokracia ako taká. „*Prírodné vedy (...) podkopávajú liberalizmus*“, vyhlasuje izraelský autor (*Homo deus*, s. 384).

Prof. Harari sa vo svojej prednáške na výročnom stretnutí WEF v Davose zamýšľa, či bude budúcnosť ľudská...?

zdroj: flickr.com

Harari sa netají tým, že svet, ktorý príde po „vedeckej revolúcii“, bude riadený podľa radikálne hierarchických princípov. S rozvojom technológií a nástupom globálnej spoločnosti dôjde k extrémnej ekonomickej stratifikácii a trvalej masovej nezamestnanosti. Izraelský historik predpovedá vznik „neužitočnej triedy“ – milióny alebo dokonca miliardy ľudí, ktorí budú vytlačení na okraj spoločnosti a odsúdení na život v biede. Aby sa elity vyhli hnevu ľudu, budú musieť rozvinúť štátny intervencionizmus v nevídanom rozsahu. Základný garantovaný príjem – príspevok na prežitie – je len východiskom. Globálne impérium bude musieť umelo vytvárať pracovné miesta (čo sa chápe dosť široko, keďže autor sem zaraďuje napríklad aj „rodičovské povolanie“) a starať sa o psychický komfort občanov. Jeho vízia sa tu dokonale zhoduje s koncepciou „štvrtej priemyselnej revolúcie“ vyššie spomenutého Klausa Schwaba, ktorého predpovede do budúcnosti vyzerajú prekvapivo podobne.

Najväčší problém týkajúci sa zbedačených, neužitočných mäs je skôr triviálnej povahy – Harari tu poukazuje na nepredstaviteľnú nudu, ktorá pohltí milióny ľudí na okraji spoločnosti. Aby títo ľudia dostali zmysel života, autor knihy *Sapiens* navrhuje kombináciu... počítačových hier a drog. „**Plebs musí byť omámený a otupený.**“ Táto vízia predpokladá, že človek bude od kolísky až po hrob úplne závislý od štátneho organizmu, neschopný fungovania mimo štátu, nieto sa mu ešte vzoprieť, pretože si nebude schopný zabezpečiť základné prostriedky na prežitie. Namiesto toho sa z neho, omámeného liekmi a elektronikou, stane poddajné koliesko v imperiálnom mechanizme. Spoločnosť rozbitá na atómy, zbavená podpory svojich prirodzených spoločenstiev – národa, cirkvi a napokon rodiny – bude úplne neschopná sebaorganizácie a akéhokoľvek odporu voči tomuto globálnemu Leviatanovi.

Koniec človeka

Skôr než prejdeme k vízii sveta, ktorú nám izraelský spisovateľ predkladá, pozrime sa na chvíľu na antropológiu, ktorú predstavuje vo svojich dvoch najznámejších dielach – *Sapiens. Od zvierat k bohom* a *Homo deus. Stručná história zajtrajška*. Harari učí, že človek je zviera bez slobodnej vôle. Jednotlivec „nie je nič iné ako náboženský výmysel“ (*Homo deus*, Krakov 2018, s. 439) a sloboda je najväčšou ilúziou všetkých čias. Podľa „poslednej autority na Zemi“ (ako ho tituluje šéfredaktor *Onetu* Bartosz Węglarczyk), nie sme ničím iným ako súborom biochemických algoritmov – strojov navrhnutých prírodou, ktoré možno „hacknúť“ pomocou dnešnej technológie. Okrem toho celý druh *homo sapiens* žije vo fikcii a svoju civilizáciu zakladá na ilúziách. Národy alebo náboženstvá sú len lži, ktoré si navzájom rozprávame – veľké príbehy, ako to vyjadril slávny postmodernista Jean-François Lyotard. Na okraj treba poznamenať, že Harari svoje názory nikdy nepredkladá, ale „hlása“ – prezentuje ich *ex cathedra* ako zjavenú pravdu a údajne vyjadruje vedecký konsenzus.

Človek je teda zviera, ale – ako zdôrazňuje náš mysliteľ – zároveň najväčší škodca v dejinách. Harari ani tak nekritizuje celú ľudskú civilizáciu, ako ňou **jednoducho pohrda**. Ako tvrdí, človek doteraz nedosiahol nič, na čo by mohol byť hrdý. Naš ideológ to vyjadril priamo – ľudia boli najšťastnejší, keď v dávnych dobách žili medzi inými zvieratami. Odkedy *homo sapiens* opustil jaskyne, všade, kam sa pohol, spôsobil ničenie, utrpenie a smrť. Nespočetné množstvo zabitých zvierat, tisíce vyhubených živočíšnych druhov, milióny „menších bratov“ zapriahnutých do otrockej práce. „Tisíce rokov sa *homo sapiens* správal ako ekologický sériový vrah, teraz sa plynule mení na ekologického zločinca páchajúceho masové vraždy,“ – to je ľudský úspech (21 lekcí pre 21. storočie, Krakov 2018, s. 158). Harariho práca sa v tomto rozmere javí ako akýsi výhonok hlbokkej ekológie – antiindividualistického prúdu, podľa ktorého je človek súčasťou prírody, nevystupuje nad ňu, nevykonáva nad ňou moc a mal by vystupovať skôr ako jej obhajca než používateľ. Netreba hádam pripomínať, že autor knihy *Homo deus* je vyhlásený vegán.

Ale má v takomto svete, svete založenom na fikcii a utrpení, ešte niečo nejaký význam? „Áno,“ hovorí Harari, „dôležitý je technologický pokrok – jediné svetlo na konci tunela barbarstva zvaného civilizácia.“ Podľa izraelského výskumníka žijeme v posledných desaťročiach vedeckej revolúcie, ktorá čoskoro povedie k skutočnému antropológickému prevratu, vlastne ku koncu dejín *homo sapiens*, a umožní človeku manipuláciou s biochémiou jeho organizmu vystúpiť na úroveň „*homo deus*“ – novej, vyššej formy (post)človeka. Harari nám predstavuje utopickú víziu budúcnosti, v ktorej neexistuje smrť a ľudstvo si dosiahnutím úrovne bohov zabezpečí spásu na Zemi. Alebo aspoň tá časť ľudstva, ktorá si to bude môcť dovoliť.

Na prvý pohľad je Harariho dielo kombináciou naivnej futurologie a nie príliš objavných kvázi filozofických úvah. Ak to však preženieme, Harari sám priznáva, že svet, ktorý vzniká z jeho práce, možno označiť za „utopickú víziu komunizmu“, a ako dodáva vo svojej poslednej veľkej publikácii, „hoci komunistický projekt robotníckej revolúcie trochu zastaral, možno by sme sa mali pokúsiť uskutočniť tento cieľ inými prostriedkami?“ (21 lekcí pre 21. storočie, s. 63).

Potlačenie väčšiny obyvateľstva znamená vytvorenie novej globálnej elity, ktorá bude zahŕňať miliardárov, majiteľov nadnárodných korporácií, veľkých finančníkov atď. Len tí najbohatší si budú môcť dovoliť výhody technológií a modernizovať svoje telá. Harari napokon pripúšťa, že ekonomická nerovnosť sa pretransformuje do biologickej nerovnosti – **zrodí sa nová oligarchia**. „Prichádza nesmrteľnosť, a tým aj koniec rovnosti,“ – vyhlasuje globalistický prorok (*Homo deus*, s. 36). Spoločnosť sa teda delí na zvieratá (plebs) a nadľudí (elity). Ak túto víziu zbavíme futurologického šatu, zostane nám manifest novej sociálnej stratifikácie – sen o neofeudalizácii sveta a zrode moderného kastového systému. Tu je Ziemkiewiczova „liberalistokracia“ v plnej kráse. Hoci je izraelský historik fascinovaný svojou víziou, sám priznáva, že jeho vysnívaný svet bude zároveň

znamenat zdroj „najnespravodlivejšej spoločnosti v dejinách“ (*Sapiens*, s. 503).

Prof Harari v zamyslení počas prednášky na tému rušenia pracovných pozícií, Výročné stretnutie WEF v Davose, 2018

zdroj: flickr.com

Sny o impériu

Z čisto politického hľadiska je Harari zástancom imperialismu. Najmä v jeho diele *Sapiens* jednoznačne zaznieva podpora impéria ako najuniverzálnejšej formy vlády, ktorú možno použiť na vybudovanie celoplanetárnej spoločnosti. Problémom sú ako zvyčajne ľudia, ktorí do týchto vznešených vízií nedorástli a lipnú na svojej národnej a náboženskej identite.

Práve národné štáty a cirkvi sú totiž hlavnými brzdami nového poriadku. **„Najväčšou hrozbou pre globálny zákon a poriadok sú práve tí, ktorí stále veria v Boha a jeho všeobjímajúce plány,“** (*Homo deus*, s. 280), tvrdí Harari.

Naopak, suverénny štát s jasnými hranicami a autonómnou autoritou, ktorého právomoci sú založené na vôli ľudu, a nie na kozmopolitných elitách, je prirodzenou hrádzou pre utopickú víziu otvorenej spoločnosti zajtrajška. Národný štát sám rozhoduje o plynulosti (či neplynulosti) pohybu tovarov a ľudí, má výhradnú kontrolu nad svojimi hranicami, riadi sa skôr záujmami reálnej spoločnosti než abstraktnými princípmi, a napriek tomu je prirodzené v protiklade s víziou globálneho impéria, v ktorom sa má ľarcha moci preniesť na veľké korporácie (ďalší bod, ktorý spája Harariho víziu s plánmi Klausa Schwaba).

Harari predpokladá, že identity, ako ich poznáme – individuálne aj komunitné – sa časom začnú rozmazávať a že kolektívy, ako sú cirkvi alebo národy, prestanú hrať akúkoľvek úlohu; svet sa zmení na globálne spoločenstvo – obrovskú sieť vzájomných závislostí, prenosu tovarov. Náš prorok

globalizmu však nie je ani tak za svetovú vládu, ako skôr za rozbitie národných vlád a zbavenie štátov funkcií charakteristických pre suverénnu moc. Slabé štáty, závislé od trhov a globálnych financií, nebudú schopné viesť vojnu. Jednoduchý trik na dosiahnutie svetového mieru. Štáty majú prestať vládnuť a začať výlučne riešiť každodenné problémy v teréne. Skutočná moc prejde do rúk nadnárodných organizácií, finančných a technologických gigantov. Harari si vo svojom diele dovoľuje trochu viac voľnosti ako v oficiálnych prejavoch, napríklad na summite v Davose alebo na konferencii „Impact 22“, a napríklad vo svojom slávnom diele *Sapiens* – s odzbrojujúcou úprimnosťou priznáva, že „globálnu spoluprácu možno dosiahnuť len prostredníctvom násilného konfliktu a nastolenia nového, expanzívneho impéria,“ (*Sapiens*, s. 252).

Stojí tiež za to citovať z Harariho najznámejšieho diela, v ktorom mysliteľ svoje názory vyjadril otvorenejšie než kdekolvek inde: „*Existencia takmer 200 nezávislých štátov skôr prekáža, než pomáha. Keďže Švédi, Indonézania a Nigérijčania si zaslúžia rovnaké ľudské práva, nebolo by jednoduchšie, keby tieto práva presadzovalo globálne mocenské centrum?*“

Uvedený výrok je zaujímavý tým, že sa nachádza len v prvom vydaní knihy *Sapiens. Od zvierat k bohom. Stručné dejiny ľudstva*, (Varšava 2017, s. 251-252).

Z revidovanej verzie knihy sa predmetný citát záhadne vyparil. Harari je presvedčený, že na to, aby sa jeho projekt „homo deus“ mohol uskutočniť, musí starý politický poriadok najprv zaniknúť.

Jednoducho povedané, bez príchodu postnárodného poriadku nikdy nenastane éra post-človeka. Cesta k „homo deus“ vedie cez mŕtvolu štátov, náboženstiev a národov.

Svet po „Velkom resete“

Ako izraelský vizionár priznáva, keď algoritmy začnú fungovať na dostatočne pokročilej úrovni, bude „*lahkomyselné ponechať moc v rukách ega, ktoré píše príbehy,*“ (*Homo deus*, s. 429). Technologické objavy pomôžu vzniku nového modelu moci – moci algoritmov nad ľuďmi. Človek bude čoraz viac závislý na technológiách, až sa na ne nakoniec bude spoliehať aj pri tých najzásadnejších životných rozhodnutiach – smartfón má rozhodovať nielen o tom, ktorú stranu človek volí a aké požiadavky podporuje, ale dokonca aj o tom, koho si má vybrať za životného partnera. Autor otvorene pripúšťa, že jeho vízia je spojená s obrovskými rizikami a mohla by viesť k „digitálnej diktatúre“ – totalite, akú história nepozná, založenej na vševládúcich algoritmoch. Tvárou v tvár pandémie ľudstvo dosiahlo určitý prelom, keď milióny ľudí prijali novú úroveň dohľadu a dobrovoľne sa vzdali svojich práv a slobôd za príslub bezpečnosti. Tento trend predznamenáva, že nebude trvať dlho a klasická kontrola občanov, ako sme ju poznali v minulosti, bude nahradená domácim dohľadom (dohľadom „pod kožou“).

Atrapa demokracie, ak sa vôbec zachová, sa zmení na „emocionálne bábkové divadlo“. Tým, že Harari ohlasuje neexistenciu slobodnej vôle, zároveň vytvára predpolie pre rozbitie súčasného politického konsenzu.

Masy závislé na ohlupujúcich technológiách, spauperizovaná stredná trieda neschopná vzbury, a štáty zbavené základných kvalít suverenity – to je svet, ktorý nám predkladá Yuval Noah Harari.

Parafrázujúc Kisiielewského by sa dalo povedať, že globalizmus „je vhodný na falšovanie kolektívneho vedomia, pretože je intelektuálnym pokušením štvrtintelektuála“. Futurológia „homo deus“ je len očarujúcim obalom, ktorý skrýva víziu nadnárodnej vlády elít. Demokracia jednoducho nemá miesto v novom odvážnom svete globálneho impéria. Harari píše, že ju „podkopáva“ veda, ale v skutočnosti ju podkopávajú záujmy veľkého biznisu a nadnárodných inštitúcií, ktorým sa nepáči predstava, že vlády danej krajiny môžu byť zvolené spontánne a bez kontroly. Táto vízia v žiadnom prípade nie je

fantazijným príbehom – pred našimi očami sa stáva skutočnosťou. Svedčí o tom napríklad prípad Talianska, kde s pomocou finančných inštitúcií a ratingových agentúr odstúpila vláda Silvia Berlusconiho a bola nastolená vláda pod vedením bývalého európskeho komisára Maria Montiho. Ako prezradil bývalý americký minister financií Timothy Geithner, Brusel s cieľom zlikvidovať Berlusconiho okrem iného požiadal o pomoc americké orgány. Toto je len jeden z príkladov a možno uviesť aj ďalšie – opakované referendum o vstupe Írska do EÚ, mimozmluvné kroky Bruselu na rozšírenie vlastných právomocí alebo napokon aj útoky na demokraticky zvolenú vládu v Poľsku. Pred našimi očami vzniká Harariho prorocstvo o postliberálnom poriadku, v ktorom sa skutočná moc odpútava od ľudí a presúva sa do globálnej siete, kde sa prelínajú chápadlá bánk, veľkých podnikov, hodnotárov EÚ, nadnárodných organizácií atď.

Harari nedávno uverejnil v denníku *Financial Times* článok s príznačným názvom *The world after coronavirus*, v ktorom vyzýva na zavedenie „globálnej jednoty“ na ochranu sveta pred ďalšími hrozbami. Koniec koncov, Covid-19 je len začiatok našich problémov. Ľudstvo čelí mnohým výzvam, ktoré údajne nemôže vyriešiť suverénny štát. Globálna jednota znamená „víťazstvo nielen v boji proti koronavírusu, ale aj proti všetkým budúcim epidémiám a krízam, ktoré môžu napadnúť ľudstvo v 21. storočí“. A môžeme si byť istí, že o tieto krízy nebude núdza. Možno len predpokladať, že nás budú prenasledovať a trápiť, kým sa Harariho vízia nenaplní. Až potom globalistický prorok vyhlási, že šťastie je dostupné každému, kto má dostatočne tučnú peňaženku. Všetkým ostatným zostane na utieranie slz len *soma* a počítačové hry. Presne ako v románe Aldousa Huxleyho.

AUTOR: Jan Fiedorczuk

[ZDROJ](#)